

Naročnina ena leto 25 Din.
za izposojnino 40 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telef.
št. 440
Delje: Kocenova ulica 2. Telefon
št. 190.Recepti se ne vračajo,
— Original po urilu —

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišče: Ljubljana, Prešernova
ulica 54. Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125 in 3126Inseratni oddelček: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2492Podružnica Maribor: Aleksandrova ce-
sta 13. Telefon št. 455Podružnica Celje: Kocenova ulica 2
Telefon št. 190Računi pri pošti šek zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praha čisto 78.180;
Wien Nr. 105.241

Ljubljana, 13. februarja.

V modernem življenju se pojavljajo dvoje vrste socialnih problemov. Problemi prve vrste so svetovno-političnega pomena. Poslovni interesi mednarodnih trustov, bank in industrijskih koncernov izvajajo svojo delodajalsko politiko, a delojemalci vseh narodov iščejo zopet svoja pota do čim večjega zaslužka in višjega življenjskega standarda.

Države, ki se zavedajo svojih obsestvenih nalog, izvajajo sredi teh dveh razprtih taborov socialnopolitične ideje, med katere spada v najnovejšem času sistem občekoristne upravne obveznosti v vseh sporih, ki ogrožajo široke gospodarske interese vsega naroda.

Taj borbi pravimo tudi spor med kapitalom in delom. Spremljajo jo sistemski socialno-reformatorični predlogi z ene in druge strani, a rešili jih bodo veliki narodi. Naloga malih narodov pa je, da ne zaostajajo za velikimi v praktičnem izvajanju tega, kar je spoznano za dobro.

Drugečnisi so socialni problemi, ki nam jih ustvarja vsakdanje življenje, krajevne prilike, slučajne neizgode, lokalne socialne, gospodarske katastrofe. Država, oblast, občina in tu dostikrat poklicana, da prevzame iniciativno, a nič manjša dolžnost ne zadene vsakega posameznika. To so problemi, pri katerih se nihče ne more izgovarjati na tuje odločitve in več ali manj učene diskusije strokovnih konferenc. Oni stooja tako neposredno in tako nujno pred nas, da se jim nihče, ki ima v sebi nekoliko socialnega čuta, izogniti ne more, tem manj, ker se dajo rešiti le z direktnim sodelovanjem vseh, ki so dobre volje.

Pred par dnevi so našli v bližini Trzinca zamrznjeno cigansko družino. Očeta in mater s tremi otročiči. Kakor razumemo nevoljo nad cigansko nadlogo, tako se srce skrči pri misli, da je bila družina v tej strašni zimi prepočena iz hlevov in se je morala umakniti kraj gozdne jase v razpeti šator. Nedavno so ravno tisti, ki so to ubogo družino podili od hiš v smrt, po božno klečali pred jaslicami... Ali ni teh pet ciganskih trupel strašna obtožba naše krščanske kulture?

Ta dni zmrzuje vsa Slovenija, pouk v šolah počiva, žulave delavske roke v naših premogetovnih revirjih odpovedujejo, po vseh naših mestih in trgih, skoro v vsakem gospodinstvu se oglaševa nevarnost obče zdravstvene poškodbe.

Tu ne pomaga sklicevati se na oblast in čakati, da pride odrešitev iz zraka, od zgoraj ali od koderkoli. Mestna občina ljubljanska je že storila nekaj. Izročila je prebivalstvu del svoje zaloge angleškega premoga. Vsaj za silo bo to pomagalo in za prve dni. Ali s tem je pomagano samo onim, ki si lahko kupijo premog. Vprašanje je globle. Koliko je nameščenskih rodbin, ki so jih sredi katastrofalne zime, v pajhuštem času zadelo od srca segaioče puščice sodnih stanovanjskih odpovedi. Kaj bo pomladi, se s trepetom vprašuje premogovi očetje, matere številnih otrok. Zadnji prihranki se morajo uporabiti za prehrano v trdi zimi. Koliko je delavskih rodbin v naših predmestjih, ki si morejo privoščiti »luksus« zakurjenih sob v nizkih kajizah in bajtah?

Na mestu bi bilo, da se tudi pri nas, kakor v velikih drugih mestih, zgane socialen čut in da poskušajo premožnejši s prostovoljnimi prispevki in tudi javne korporacije, od velikega župana in vseh njegovih odsekov pa do mestne občine in zasebnih humanitarnih ustanov ublažiti bedo, ki leži pred nami razgrnjena, ki pa jo premogovi ne vidijo ali pa nočejo opaziti. Naša velika industrijska in trgovska podjetja bi se lahko oddolžila najbednejšim, a istočasno tudi najglavnejšim delojemalcem in kapitalcem. Slovenci ne poznamo socializma v tujih izpačenih oblikah, naša trgovina in industrija si želi tesne kooperacije z vsemi, ki ustvarjajo gospodarske dobrine.

Od vseh strani prihaja baš točas poročila o ukinitvi tudi najnujnejših železniških vlakov. Zagreb je že skoraj odrezan od sveta. Ljubljani preti to morda že jutri ali nočutrušnem. Naravno da že silijo v Zagrebu brezvestni špekulanti, prekučevalci in vsi oni, ki bi radi živeli od bede, na dan in poizkušajo ustvarjati umetno dražino, da izsesajo iz ubogega nameščence, obrtnika, malega trevca in delavca zadnja njegova sredstva. Danes se je tudi v Ljubljani pojavil glas, da preti našemu mestu vsled težje aprovizacije nova dražinja. Ali to ne verjamemo. Med nami ne sme biti ljudi, ki bi iz pomanjkanja in bede hoteli kovati denar. Oblasti so nedavno v Hercegovini in Bosni poselele po radikalnih sredstvih, da prepoznajo izkoriščevalce iz pasivnih krajev. Do takih razmer pri nas ne bo prišlo. A vendar moramo biti čuječi da se ne razpase brezvestna špekulacija na račun naših najbolj zastopanih socialnih slojev.

Katastrofe, elementarne nesreče naj

Zagreb v katastrofalnem položaju

Ulice zatrpane s snegom — Vlaki ne vozijo — Naraščajoče pomanjkanje in draginja — Čudni nebesni pojavi

Zagreb, 13. februarja. Č. Dva dni trajajoči snežni metež je že danes dovedel v Zagrebu do katastrofe. Mesto je skoro popolnoma odrezano od ostalega sveta. Za enkrat funkcionirajo samo še telefonske in brzojavne zveze, dočim je železniški promet nemogoč. V Zagreb je prispel danes samo dunajski brzovlak, ki bi moral praviloma priti že sinoči. Vsi ostali vlaki so običali v snegu. Tudi iz Zagreba danes do večera ni odšel noben vlak.

Najobupnejša je situacija na liški progi in na progi proti Susaku. Na liški progi je že pred tremi dnevi običali v snegu potniški vlak iz Splita, ki ga vse do danes niso mogli spraviti naprej. Na sušaki progi so zasneženi trije vlaki. Kako obupna je situacija, priča dejstvo, da so tudi pomožni vlaki, ki so bili odpisani na vse strani, da rešijo zasnežene garniture, običali v snegu. Tekom današnjega dneva se je položaj tako poslabšal, da iz Zagreba sploh ne morejo več pošiljati lokomotiv. Vsi tiri so tako poledeneli, da se lokomotive ne morejo premakniti.

Tudi v mestu samem je zastal ves promet. Do večera je zapadel en meter debel sneg, ki je ulice tako zatrpal, da je vsak večji promet nemogoč. Kljub naporu ni bilo mogoče očistiti niti tramvajskih prog, tako da tramvaj danes ni vozil. O kakem avtomobilskem prometu ne more biti govora.

Katastrofalne posledice se čutijo zlasti na trgu. Današnji živilski trg je bil docela prazen. Posledica tega je, da se pojavlja pomanjkanje živil, zlasti mleka, jajc in sočivja, ki so ga prinašali kmetje iz okolice. Cene neprestano naraščajo.

Se bolj občutno je pomanjkanje kuriva. Premoga v Zagrebu ni več dobiti, četudi so cene poskočile skoraj za 30 odstot. Danes je pričelo primanjkovati

V Bolgariji mraz kakor pred 1000 leti

Črno morje zamrzuje, ladje pokajo — V Rumuniji je zastalo vse gospodarsko življenje

Beograd, 13. febr. p. Po vesteh iz Bukarešte je pritnil v Rumuniji zadnje dni nezasišan mraz. Iz vseh krajev Rumunije prihajajo poročila o strašnih snežnih viharjih. Vse železniški promet je ustavljen, vse gospodarsko življenje počiva. Iz province prihajajo poročila o težkih nesrečah in o pomanjkanju. Škoda, ki jo so povzročili snežni viharji na objektih železnice, je ogromna. Telefonske in telegrafске zveze so na mnogih mestih prekinjene.

Mraz pričenja popuščati?

Beograd javlja, da odhaja ledeni val proti vzhodu — Tudi v prestolnici vladajo žalostne razmere, narašča draginja, nedostaja kuriva — Promet v državi skoraj popolnoma počiva

Beograd, 13. februarja p. Mraz, ki je včeraj dosegel kulminacijo, je začel po poročilih iz vse države danes popuščati. Temperatura je padla v zapadnih krajih, dočim odhajajo ledeni valovi preko vzhodnih krajev države proti Bolgariji in Rumuniji. Mraz prodira proti Bukarešti, Bolgariji in Črnuemu morju.

Beograd je davi kazal 17,5 stopinj pod ničlo, tekot popoldneva pa je temperatura narasla na 10 stopinj pod ničlo. Iz ostalih krajev poročajo o naslednjih temperaturah: Petrovaradin —17, Zagreb —17, Ljubljana —17, Niš —15, Kragujevac —14, Sarajevo —20 stopinj pod ničlo.

Iz severnih in zapadnih krajev poročajo o neprestanih, mestoma viharjih snežnih padavinah. Posebno jaki so bili snežni zametani na Hrvaškem, v Bosni in Sloveniji.

V Beogradu je nastalo veliko pomanjkanje kuriva. Vse zaloge drv in premoga so bile zadnje dni razgrajbene in so pošle. Premog, ki prihaja iz posameznih premogetovnih Srbije, se troši predvsem za železnice. Prebivalstvo je moglo tekot današnjega dne le z največjo težavo in po visokih cenah nabaviti po 1 m drv in po kakih 100 kg premoga. V uprav prekršenem položaju se nahajajo gospodarske ustanove beograjske občine. Mestna elek-

družijo ljudi. Slovenec je bil od nekdanjega dobrega srca. Rad je sočustvoval z bližnjim, pomagal, kjer je mogel. Zato dokazimo tudi v teh težkih časih da nas spaja toplo človeško čustvo, da smo si vsi bratje in da je treba na življenje gledati ne samo s stališča osebnih dobrobiti, temveč tudi obče blaginje.

Take socialne probleme smo dolžni reševati med nami samimi, interno, tako rekoč v svoji domači občestveni družini. V dnevih nesreče in katastrofe pokažimo, da dejansko obsojamo take, ki so povzročili usodo nesrečne ciganske družine, ki je zmrznila od ledene sapa človeškega srca sredi snežne poljane.

tudi drv, za katerimi je zaradi pomanjkanja premoga tem večje povpraševanje. Trgovci, v kolikor še imajo kake zaloge, oddajajo le neznatne količine, največ do 100 kg na osebo, a še to po znatno zvišani ceni. Zagrebški župan dr. Skrlj je danes interveniral pri železniški direkciji ter prošl, naj bi železniška uprava skušala vsaj toliko organizirati promet, da bi bil omogočen dovoz kuriva z najbližnjih postaj. Če se to ne bo posrečilo, bo nastala katastrofa. Obenem je mestna občina nalažila najostrejša ukrepe proti špekulantom, ki bi izrabljali sedanjo krizo za navijanje cen. Danes je bil ustavljen pouk na vseh zagrebških šolah.

Čiščenje ulic povzroča mestni občini ogromne stroške. Ves dan je bilo zaposlenih pri kidanju snega 900 delavcev, vendar pa se njihovo delo skoraj ne pozna. Snežena burja sprti zamele vse očiščne ulice. Občina izda za kidanje snega dnevno nad 30.000 Din.

Pri zagrebški železniški direkciji se je vršila konferenca, na kateri so razpravljali o najnujnejših ukrepih za vzdrževanje prometa. Če se situacija do jutri zjutraj ne bo izboljšala, bo v področju zagrebške direkcije z jutrišnjim dnem ustavljen ves osebni promet in se bo železniška uprava omejila zgolj na dovažanje kuriva in najnujnejših življenjskih potrebščin.

Iz Malovana je sprejela železniška direkcija poročilo o nenavadnem vremenskem pojavu. Preden je včeraj začelo snežiti, se je pojavilo na popolnoma jasnem nebu dvoje tako zvanih slepih solnc, obdanih od krvavo rdečih kolarjev. Ta pojav je trajal par minut, nakar se je nebo nenadoma pokrilo s črnimi oblaki in začelo sipati sneg v debelih kosmih. Med preprostim narodom je nastala pravcata panika, češ da nebo napoveduje velike nesreče.

Enaka poročila prihajajo tudi iz Bolgarske. Zaradi hude zime je vlada odredila, da se ukine pouk na vseh ljudskih in srednjih šolah. Iz Varne so danes prispela poročila, da je tamkaj vsled ostre zime zmrznilo Črno morje na mnogo kilometrov. Na nenavaden dogodek je bil v Varni zabeležen le v davni zgodovinski preteklosti, nekako pred 1000 leti. Mnogo parobrodov je v obilju ledu popokalo.

trarna ki troši dnevno po 25 vagonov premoga, ima premoga v zalogi še za 4 dni. Železniška uprava je stavila mestu posebno kompozicijo na razpolago, ki je še tekot dneva s pomoženo strojno vprego odpravila v Požarevac, kjer bo naložila premog za beograjsko elektrarno. Posebne kompozicije so bile poslone tudi na Vlaško polje, kjer se nahajajo večje zaloge lignita.

Železniški promet skoraj popolnoma počiva. Vozijo v glavnem le še lokalni vlaki. Zjutraj je bil odpremljen še brzovlak proti Ljubljani.

Sele danes je mogla železniška direkcija očistiti progo med Zemunom in Batajnico, kjer se je včeraj pripetila železniška katastrofa. Vsi vlaki prihajajo z ogromnimi zakasnitvami. Tekom današnjega dne so izostali vsi vlaki iz Zagreba. Mnogo vlakov v Srbiji in Južni Srbiji je bilo začasno sploh ukinjenih. Na progi Paračin-Zaječar je železniška direkcija ustavila vse vlake, ravno tako tudi na progi do Ohrida. V mnogih primerih so morali ohridi sredi poti izstopati iz vlakov ter iti peš do prvih človeških naselbin.

Seja beograjske trgovske zbornice

Beograd, 13. febr. p. Danes se je vršila seja trgovske zbornice v Beogradu. Seja je bila posvečena veliki socialno-politični konferenci, ki bo 21. t. m. v Zagrebu. Zbornica je precizirala svoje stališče glede vprašanja odpiranja in zapiranja trgovskih in obrtnih obratov. Za tem je razpravljala o stališču, ki naj ga zavzame k načrtu zakonov o obratih. Beograjsko zbornico bo zastopal na konferenci v Zagrebu njen tajnik dr. Marodić.

Evakuacija inozemcev iz Kabula

Kabul, 13. febr. (be.) Zaradi silnih snežnih viharjev je evakuacija inozemcev iz Kabula zelo otežena. Do nadaljnjega so ustavljeni vsi prevozi beguncev. V ponedeljek so prepeljali angleška letala v Pešavar 58 beguncev.

Pred ureditvijo grškojugoslovenskih odnošajev

Važne izjave zunanjega ministra v grškem parlamentu
sporazum bo dosežen v marcu

Atene, 13. februarja. Č. Grški parlament je danes ratificiral grško-italijanski arbitražni pakt. Pri tej priliki je imel zunanji minister Karapanos daljši govor o grški zunanji politiki, v katerem se je dotaknil zlasti odnošajev do Italije in do Jugoslavije. Med drugim je v svojem govoru poudaril važnost dejstva, da je Italija pristala na arbitražo v sredozemskih spornih vprašanjih. Grčija pa se s tem še ne more zadovoljiti, marveč stremi tudi po čim prejšnjem sporazumu z Jugoslavijo, s katero hoče likvidirati vsa sporna vprašanja. Načrt prijateljske in arbitražne pogodbe z

Jugoslavijo je že sestavljen in ga bo prišel iz Beograda grški poslanik Polihroniades. Vsa ta vprašanja bodo rešena tekom meseca marca. Razgovori med Beogradom in Atenami se vrše sedaj o ureditvi vprašanja pristopa Jugoslavije v solunsko luko. Grčija ni pristala na svobodno cono, marveč predlaga, da dobe jugoslovenske ladje svobodni pristop v solunsko luko. Uprava železniške proge Gjevjeffla-Solun bi bila popolnoma avtonomna. S tem bodo odstranjeni vsi nesporazumi in spori, ki so doslej obstajali med Jugoslavijo in Grčijo.

V Italiji 37 stopinj pod ničlo!

Katastrofalen mraz po vsej Italiji — Promet je docela odpovedal, tako da se pojavlja pomanjkanje živil

Trst, 13. februarja. z. Iz vse Italije prihajajo poročila o nezasišanem mrazu, snežnih viharjih in elementarnih neizgode. Na raznih krajih Italije so bile zabeležene temperature, kakršnih še sploh ne pomnilo. Temperatura se je gibala med 24 in 30 stopinj pod ničlo. Hudi mraz nastopa do pot z nenavadnimi snežnimi viharji. V Julijski Krajini so bile zabeležene temperature od 12 do 37 stopinj pod ničlo. Poslednja temperatura je bila zabeležena v Trbižu. Vse reke severne Italije valijo ogromne mase ledu, deloma pa so docela zamrznile. Celo deroča soča se je morala udati nenavaden mrazu in je mestoma zmrznila. Po mestih je tudi tramvajski promet deloma ukinjen. Telefonske zveze so večinoma pretrgane. Telefonski promet se vrši samo v skrajno omejenem obsegu.

Iz mnogih krajev prihajajo poročila, da so se pripetile težke nesreče. Skoro po vsej Italiji se je razširila v zvezi z nenadnimi vremenskimi spremembami epidemija hripa, ki je vržla na posteljo na tisoče ljudi. Epidemija je lahkega značaja brez hujših posledic.

V Primorju divja viharna bura in piha v severovzhodnem pravcu. Zlasti so hudi snežni zameti v zadnjih 30 urah. Na tržaškem Krasu so imeli 28 stopinj pod ničlo.

Inozemske napovedi o popušcanju mraza

Depresija se pomika proti severovzhodu, kar obeta zboljšanje mraza in sneg ovirata promet — Nastopili bodo oblačni in toplejši dnevi. — Mraz in sneg ovirata promet po vsej Evropi.

Dunaj, 13. februarja. s. Današnji lahki dvig temperature je najbrže prvo znamenje, da bo mraz polagoma odjenjal.

Praga, 13. februarja h. Davi je kazal toploter v Pragi še 20 stopinj pod ničlo, dočim se je okoli poldneva živo srebro že dvigalo in doseglo proti večeru 15 do 16 stopinj. Ob 20. je pričelo močno snežiti. Šole so bile zaradi pomanjkanja premoga zaprte. Na osrednjem pokopališču se nabirala dnevno 80 mrljev, ki jih ni mogoče pokopati, ker manjka delovnih moči in je razen tega zemlja tako zamrznjena, da ni mogoče izkopati grobov. Brzojavne zveze z inozemstvom so deloma poškodovane in jih nadomeščajo brezčično. Zaradi preveč kurjenih peči so nastali številni požari. Med drugim je izbruhnil požar v karlovarskem hotelu »Savoy«, ki je uničil del uprave in povzročil znatno škodo.

Berlin, 13. februarja s. Kakor vse kaže, je mraz prekorčel v šek. Vremenski strokovnjaki napovedujejo, da se mrzle zračne plasti odmakajo proti severovzhodu. Za jutri računajo s svežimi vetrovi in bolj oblačnim nebom, ker se je nad vso jugozapadno Evropo zbralo veliko polje oblakov. Močna poplačitev bo najbrže povzročila, da bo mraz popustil, ker snežna plast izžareva toploto in se zemeljska površina pri oblačnem nebu ne more shladiti kakor se je do sedaj v popolnoma jasnih nočeh.

Berlin, 13. februarja d. Na zapadnem delu

Grško-turška pogajanja

Carigrad, 13. februarja g. List »Haka Milet Miniet«, ki stoji blizu vlade objavlja izjavo zunanjega ministra Tefik-Ruždijeja o stanju grško-turških pogajanj. Minister poudarja, da so govorice o prelomu pogajanj neresnične in pristavljata, da bi bila pogajanja že davno zaključena, če bi bile prejšnje grške vlade postopale slišno kot sedaj Venizelos. Zunanji minister je naznanjal, da tvori konsolidacija dobrih odnošajev med sosedni na Balkanu in na Sredozemskem morju najboljšo garancijo za tralen mir.

Socijalisti za splošno razorožitev

London, 13. febr. (be.) Izvršni odbor socialistične delavske internacionale je odposlal tajništvo Društva narodov brzovlak, v kateri izreka nado, da bo razorožitvena komisija Društva narodov kar najhitreje uspešno dokončala svoja dela in izpolnila svečano obljubo glede sklepa splošne razorožitvene pogodbe.

Protidržavno rovarjenje mehiških katoličanov

Mexico City, 13. febr. (be.) Ker se je revolucionarna propaganda zadnje čase zelo ojačala, je mehiški predsednik Gill izjavil, da bo osemam, ki se bodo udeleževale revolucionarnega gibanja zaplenjeno premoženje. Nadalje je izdala mehiška vlada celo vrsto izredno strogih odredb proti revolucionarnim elementom in proglasila da so katoliški voditelji odgovorni za vse sovražne nastope proti oboroženi sili. Predsednik Portes Gill in general Calles sta prejela grozilni pismi. V stanovanjih nekaterih odličnih voditeljev nacionalistične stranke so našli pri hišnih preiskavah več bomb.

Mexico City, 13. februarja. (be.) Mehiški predsednik je odredil, da morajo vsi katoliški duhovniki tekom 14 dni javiti svoj naslov pristojni politični oblasti.

Trockij prisel v Carigrad

Angora, 13. februarja. s. Listi poročajo, da je Trockij sredi pispel v Carigrad.

Velika železniška nesreča v Avstriji

Pri postaji Tullnerbach - Pressbaum je v pariški ekspres zavozil naslednji ekspresni vlak — Trije potniki močno, nad trideset lažje poškodovanih

Dunaj, 13. februarja. S. Arlberški ekspresni vlak, ki vozi vsak drugi dan med Dunajem in Parizom, je odpeljal davi se ob 9.40 mesto ob 9. z zapadnega kolodvora, ker ekspresni vlak iz Madžarske se ni prišel na Dunaj. Tik pred postajo Tullnerbach-Pressbaum se je stroj ekspresnega vlaka poškodovano, tako da je moral vlak najprej obstati na odprti progi, pozneje pa je vendar zavozil v postajo. Strojvodja ekspresnega vlaka, ki je vozil neposredno za arlberškim ekspresnim vlakom, je očividno prezrl znamenje na stoj in zavozil od zadaj v ekspresni vlak. Ta vlak je vozila nova velika lokomotiva za brzovlake, ki je največja v Evropi. Na stroju so bili štirje inženjerji zveznih železnic, da bi kontrolirali in opazovali novo lokomotivo. V vlakom sta se vozila tudi bivši generalni ravnatelj zveznih železnic Maschat in soprog. Očividci pripovedujejo, da strojvodja drugega vlaka ni

mogel ustaviti velikega stroja, da je prišel v vse zavore. Sreča v nesreči je bila, da zavore prvega vlaka niso popolnoma funkcionirale, tako da se je udal sunko od zadaj. Najbolj poškodovani so bili zadnji vagoni ekspresnega vlaka, ki so se zadržali drug v drugega. Nepoškodovani je bil samo srednji vagon. Velika ekspresna lokomotiva je zelo poškodovana. Med potniki so bile tri osebe težko, 32 oseb pa lažje ranjenih. Med ranjenimi je tudi soproga generalnega ravnatelja Maschata. Tudi osebe jedilnega voza je bilo deloma lažje poškodovano.

Berlin, 13. februarja. D. Brzovlak D 70, ki vozi iz Berlina v Monako, je skočil okoli polnoči pri postaji Burg Chemnitz zavozil v pred njim vozeči osebni vlak. Pri tem je bilo kakih 12 oseb lažje poškodovanih, štiri pa so morali zavoljo resnih poškodb prepeljati v bolnico.

Ogromna škoda zaradi železniške nesreče pri Batajnici

Uradna komisija je ugotovila, da je škoda mnogo večja od prvotne cenitve — Brezupno stanje nekaterih ranjenecv

Beograd, 13. febr. p. Preiskovalna komisija, ki je odšla na kraj včerajšnje velike železniške nesreče med postajama Zemun in Batajnica, je tekom današnjega dne ugotovila, da prekaša škoda prvotne kalkulacije in da je škoda ogromna. Zaradi silnega udara sta bili popolnoma uničeni dve lokomotivi in mnogo vagonov. Ranjenci, ki so bili še tekom včerajšnjega dne prepeljeni v beograjske bolnice, so bili danes od

zdravnikov ponovno pregledani. Najtežje poškodbe ima strojvodja Radiša Prvanović, ki tudi danes še ni prišel k zavesti. Zdravniki smatrajo, da ne bo ostal pri življenju. Osem lažje ranjenih je bilo danes prenešenih v privatne sanatorije in na domove, pet težje ranjenih je še dalje ostalo v bolnici. Težje ranjen je tudi poštar Ilija Miličević, o katerem tudi smatrajo zdravniki, da ne bo prebolel poškodb.

Župan Puc v avdijenci

Beograd, 13. febr. p. Kralj je danes sprejel ljubljanskega župana dr. Puca v enourni avdijenci.

Miloš Savčić beograjski župan

Beograd, 13. februarja, p. Beograjski industrialec Miloš Savčić se je končno odločil, da sprejme ponudeno mesto župana, odnosno komisarija beograjske občine. Danes je imel o tej zadevi dolgo konferenco s predsednikom vlade generalom Živkovićem.

Projekt o redukciji gimnazij

Beograd, 13. februarja n. V ministristvu prosvete se izdeluje načrt o redukciji gimnazij. Redukcija se bo izvršila najbrž na tej osnovi, da se odpravijo vse one gimnazije, ki nimajo zadostne frekvence in pa po ena gimnazija v krajih, kjer jih je več. Kakor se zatrjuje, bodo prizadete tudi nekatere gimnazije v Sloveniji.

Borba za Gospodarski svet

Beograd, 13. febr. p. V gospodarskih krogih mnogo razpravljajo o osnovanju tkzv. Gospodarskega sveta, ki je bil sicer določen že v vidovdanskim ustavi, ki pa doslej še ni bil osnovan. Gospodarski krogi so mnenja, da je sedaj napočil trenutek, ko se lahko ta važna institucija realizira. Zanimivo pa je, da vladajo sedaj med gospodarskimi krogi samimi različna naziranja glede namena in delokroga Gospodarskega sveta. En del je odločno proti temu, da bi imel Gospodarski svet značaj nekakega gospodarskega parlamenta, češ, da bi moglo priti tudi v njem do sličnih prilik, kakor so bile zavladale v zadnjem času v Narodni skupščini. Ti krogi predlagajo, naj bi tvorili Gospodarski svet delegate posameznih gospodarskih korporacij, ki bi bili samo neke vrste posvetovalni organ vlade v finančnih, carinskih in prometnih vprašanjih. Druga skupina tkzv. gospodarskih krogov pa se zavzema za to, da se prizna Gospodarskemu svetu obsežnejše pravice in da dobi značaj gospodarskega parlamenta, češ, sklep bi bili za vlado obvezni. Za kako obliko Gospodarskega sveta se bo odločila vlada, še ni znano.

Mraz in Prpičeva tolpa

Sarajevo, 13. febr. e. Krvnik Hart je včeraj prejel poziv zagrebskega sodišča k justifikaciji Prpičeve tolpe. Krvnik se je sicer odpravil na pot, je pa se zelo dvomljivo, kdaj bo prišel v Zagreb. Justifikacija je določena za v petek jutraj. Če pa krvnik ne bo prišel pravočasno, bo seveda odločena. Obsojenci o dnevu izvršitve smrtne kazni še niso bili obveščeni.

Volkovi v Vojvodini

Novi Sad, 13. februarja p. V Vojvodini so se pojavile številne tolpe volkov, ki ogrožajo človeške naselbine. Včeraj so se volkovi pripleli do samega mesta ter so ponoči napadli hlev pri mestnem kopališču ob Dunavu. Po vaseh so kmetje organizirali posebne straže, ki ponoči čuvajo hiše in hleve. Vsak promet po cestah in potih med posameznimi naselbinami je v večernih urah ustavljen. Nikdo se ne upa zapustiti območja hiš. Organizirali se bodo pohodi lovcev nad volčje tolpe.

Zadržani ministri

Beograd, 13. februarja, p. Za danes je bil pričakovani povratek ministra poljedelstva dr. Franceža iz Zagreba, ki pa zaradi snežnih viharjev ni mogel pravočasno prispeti v prestolnico. Tudi ministri trgovine in industrije, ki je že pred več dnevi odročeval iz Pariza, se še ni vrnil v Beograd in no vseh iz Zagreba še ni prisel niti do tja.

Milijonska tatvina draguljev

Nica, 13. febr. (be.) Neki pariški zospej je bilo ukradenih za 2.200.000 dinarjev draguljev.

Zimske zmede na naših železnicah

Promet brez voznega reda — Zveza s Trstom le preko Jesenic — Pri Brezovici zasnežen vlak

Ljubljana, 13. februarja.

Po celodnevem metanju se je sneg okrog 18. nekoliko vnesel. A le za kratko razdobje. Ob 21. je prišel ob nezmanjšani temperaturi —16° ponovno naletavati gost pršič, s katerim se je neusmiljeno poigraval rezek sever ki venomer brije po izumirlih, neprestano sveže pobeljenih ulicah.

Po večernih informacijah je vozni red postavljen popolnoma na glavo. Vlaki prihajajo v Ljubljano z ogromnimi zamudami. Orient-ekspres, ki prihaja iz Beograda v Ljubljano običajno ob 4.03 zjutraj, je danes odpeljal iz Zagreba šele ob 17.42 popoldne in bo prišel v Ljubljano šele enkrat ponoči. Od Ljubljane dalje bo vozil kot poseben vlak preko Jesenic in Podbrda proti Milanu. Razumljivo da imajo tudi vsi ostali vlaki iz Beograda in Zagreba velikanske zamude. Enaka je slika vlakov s severa. Tako je dunajski brzovlak proti Trstu, ki običajno prihaja k nam ob 17.21, imel 140 minut zamude ter je odšel iz Ljubljane proti Jesenicam in Podbrdu kot vlak 918 II. del.

Nemška kriza

Müllerjev kabinet, ki mu itak ni bilo nikdar z rožicami poslano, je zagazil z izstopom prometnega ministra von Guerarda v nove, še hušje težave. Državni kancelar se je trudil, da ustvari iz svojega »ministristva osebnosti«, ki je životirilo od milosti petih »vladnih« strank, disciplinirano »veliko koalicijo« z enotnim delovnim programom, ki bi vezal tako socialne demokrate kot katoliški centrum, ljudsko stranko, demokrate in bavarsko ljudsko stranko. Mesto do učvrstitve vlade pa so njegova pogajanja privedla do nevarnega poslabšanja položaja. Čeprav se doslej razen socialistov ni niti ena stranka hotela vezati, da bo sledila svojim ministrom, je vendar vlada izhajala za silo s svojo »svobodno večino«. Z umikom katoliškega centruma pa je postal Müllerjev kabinet izrazito manjšinska tvorba.

Nemški Reichstag, izvoljen 20. maja lanskega leta šteje 491 članov. Od teh je 153 socialnih demokratov, 45 Stresemannovcev, 16 pristavev bavarske ljudske stranke, 62 katoliških centrumašev, 73 nemških nacionalcev, 54 komunistov, 23 članov gospodarske stranke in 40 od manjših skupin. Dosedanja nezanesljiva vladna večina je štela 301 poslanca. Z izstopom katoliškega centruma pa se je pretvorila v 239 mandati v manjšino, ker ji do absolutne večine manjka še 7 poslancev.

Müllerjeva vlada je sicer sklenila, da ne bo izvajala posledic, vendar je jasno da proti volji katoliškega centruma ne bo mogla živeti. Če Müller ni odstopil, je znamenje, da katoliške opozicije ne jemlje pretragično in da še vedno upa v pobotanje. Doslej je imel katoliški centrum v vladi enega samega člana. Da bi stopil v veliko koalicijo, je zahteval tri ministristva. Müller pa spričo številnega pomena centruma ni mogel nuditi več nego dve. Sai niti ljudska stranka ni hotela priznati potrebe, da se ugodijo pretirani zahtevi klerikalcev, ki vodijo pod svojim novim šefom prelomom Kaasom zahrbtno borbo proti Stresemannu, ki ga želi katoliški vodja izriniti iz zunanjega ministristva in sam priti na njegovo mesto.

Na drugi strani pa se klerikalci maščujejo ljudski stranki, ker je pod desničarsko vlado preprečila poklerkaljenje nemškega šolstva. Zato so se upirali zahtevi Stresemannovcev po dveh ministristvskih sedežih v pruski vladi. Tako ni mogel pruski ministristki predsednik Braum ponuditi ljudski stranki več ko en sam portfelj, ki bi ji ga odstopili socialisti. Centrum na ni hotel odstopiti ljudske stranki niti enega izmed svojih mest v pruski vladi.

Tako so prišla pogajanja za veliko koalicijo v Reichu in v Prusiji na mrtvo točko. Manjšinska vlada navzlic vsemu ni odstopila, marveč je hotela poskusiti srečo v Reichstagu in pritrjati centrum do tega, da tudi to jasno pokaže, ali res hoče iti v opozicijo skupaj z nemškimi nacionalci in komunisti.

Če bi se to zgodilo in bi vlada padla v parlamentu, bi bil edini izhod razpis novih volitev. Teh pa se ima socialna demokracija manj bati nego notranje dokaj razdrapani centrum.

Prelat Kaas se je v zadnjem trenutku ustrašil te skrajnosti in začel ponuščati. Ponudil je ljudski stranki enega izmed treh centrumovih sedežev v pruski vladi, si čimer bi bila omogočena ustanovitev velike koalicije v Prusiji. Na nesrečo je bila ta ponudba stavljená tako nejasno, da so se pogajanja vseeno razbila. Šele iz glavnega glasila katoliškega centruma »Germanie« so prizadeti pozneje izvedeli, kaj je hotel prelaz prav za prav reči.

Navzlic temu nesporazumu je sedaj pričakovati, da se obnove pogajanja med prusko vlado in centrumom. Če se tu posreči oživitvori velika koalicija, bodo ovire za njeno raztezanje na centralno vlado mnogo manjše. Tako vendarle še obstoji upanje, da se Müllerjeva pogajanja navsezadnje ne osrečijo in da ne bo Nemčija ostala brez avtoritetne vlade ko se bo v renarcijskih noražnih reševala za dolga leta njena usoda.

Zveza Ljubljane s Trstom je docela prekinjena. Brzovlak, ki odhaja zvečer iz Trsta ter privozi običajno ob 23. v Ljubljano, je bil danes dirigan iz Trsta preko Podbrda, kamor je prispel šele ob 22.30 ponoči. V Ljubljano bo privozi bržčas šele proti jutru.

Hudo trpijo tudi vse lokalne zveze v Sloveniji. Primerilo se je danes, da je potniški vlak, ki je z zakasnitvijo dveh ur odpeljal ob 15.51 iz Ljubljane, običajni na prog. med Brezovico in Notranjimi goricami v snežnih zametih, ki jih je burja nanesla na progo do 1.50 m visoko. Z Brezovice so bili na pomoč poslani delavci, ki so progo z največjo težavo za s lo očistili, da je mogel vlak ob 17.23 nadaljevati vožnjo proti Borovnici.

Brzovjav in telefon sta danes v Sloveniji delovala še dokaj redno. Dopoldne je bila pokvarjena telefonska zveza med Ljubljano in Zagrebom, nekaj časa tudi zveza med Ljubljano in Beogradom. Direktna telefonska zveza Ljubljana—Trst pa je bila pretrgana med Logatcem in Rakekom.

Pokanje vodovodnih cevi v Mariboru

Maribor, 13. februarja.

Zaradi izredno ostre zime so v številnih poslopih v Mariboru zamrznile in popokale vodovodne cevi na dvoriščih, hodnikih, strniščih, klehah itd. V nekaterih ulicah je kar po cela serija hiš brez vode in morajo gospodinjice k sosedom ponjo. Kleparji imajo čez glavo posla, vendar so vsa zadržana popravila brez uspeha. Običajno cevi že naslednjega dne po popravilu znova popokajo in so zato hišni posestniki sploh opustili vsako popraviljanje, dokler ne nastopijo ugodnejše vremenske prilike. Zamrznjene in popokane vodovodne cevi pa prinašajo seveda s seboj še drugo nevarnost. Ob nastopu južnega vremena grozi namreč, da zalije voda hišne prostore in čakajo tvoj najemnike še velike nevarnosti. Mestni magistrat poziva torej vse hišne posestnike in hišnike, da pri zamrznevanju, oziroma poškodovanju hišnih instalacij, še sedaj zapro vodovodne zaklopke, da tako preprečijo preteke poplave po hišnih prostorih.

Konferenca o izvedbi socialnopolitične pogodbe z Nemčijo

Beograd, 13. februarja, p. V kabinetu ministristva za socialno politiko se je vršila konferenca, ki so ji prisostvovali načelnik ministristva za socialno politiko Jeremić, direktor trgovskega oddelka ministristva za zunanje zadeve, Aleksander Podi, naš generalni konzul v Düsseldorfu Brana Marković in izseljeniški komisar na Westfalskem Deželić. Na konferenci so se razpravljala vprašanja, ki so v zvezi s socialnopolitičnimi konvencijami, ki so bile sklenjene začetkom decembra v Berlinu med Nemčijo in Jugoslavijo.

Vatikan in Društvo narodov

Praga, 13. febr. h. »Prager Presse« poroča iz Pariza: Iz krogov Društva narodov se izve, da se bodo na prihodnji seji sveta Društva narodov 4. marca vršila pogajanja o vstopu Vatikana v Društvo narodov s sedežem v Svetu. Italijanski državni tajnik za zunanje zadeve Grandi, ki je včeraj prisostvoval podpisu pogodbe med italijansko vlado in Vatikanom, bo najbrže prišel sam v Zvezo, da se pogaja glede vstopa Vatikana v svet Društva narodov.

Oboroževanje na morju

Washington, 13. febr. g. Predsednik Coolidge je danes podpisal osnutek o gradnji križark. Osnutek določa gradnjo 15 križark po 10.000 ton in matično ladjo za zrakoplove, za kar je proračunanih 275 milijonov dolarjev. Kakor znano, je senat proti izrečni volji predsednika Coolidgea sprejel dodatni predlog, po katerem je treba te ladije v teku prihodnjih dveh let spustiti v morje.

Amerika ne pošlje poslanika v novo napeško državo?

Washington, 13. febr. g. Z ozirom na ostro protikatoliško propagando, za katero so dale povod zadnje predsedniške volitve v Ameriki, ne verujejo v oficijelnih ameriških krogih, da bi nameravala ameriška vlada odposlati svojega poslanika v novo pontifikalno državo. Predsednik Coolidge je izjavil novinarjem, da je bil obveščen o sklepu pogodbe med Vatikanom in Kviri-nalom samo iz časopisov.

Protifrancosko gibanje v Saarski kotlini

Berlin, 13. februarja. (be.) Politične stranke saarskega ozemlja so pozvale nemško prebivalstvo, naj bojkotira toliko časa francoski pouk, dokler se ne vrne Posaarja Nemčiji.

De Valera odklanja osvoboditev

Belfast, 13. febr. (be.) De Valeri se ponudili, da ga takoj izpuste, ako se obveže, da ne bo prekoračil več meja Ulstra. De Valera je ponudbo odklonil.

Žrebanje vojne škode

Beograd, 13. februarja. E. Na redlagi št. 5 zakona o izplačevanju vojne odškodnine, kakor tudi št. VI, VII, in IX., se bo dne 16. februarja vršilo žrebanje dobičkov obvezne davkolodstvene državne rente za vojno odškodnino v generalni direkciji državnih dolgov.

Velik požar na Nizozemskem
Haag, 12. febr. (be.) Velik požar je popolnoma upelnil znamenito mestno palačo v Leydenu, ki je ena najznamenitejših renesančnih stavb v Evropi.

Želje železničarjev

Včeraj je »Jutro« objavilo brzojavko, ki jo je poslal odbor UJNZB v Ljubljani na ministra prometa. Železničarji prosijo svojega ministra, naj bi odpravil pomanjkljivosti, ki so se pripetile pri izplačevanju razlik Ker gre pri tem za važno stanovsko vprašanje, smo prešli o motivih te brzojavke in te prošnje na ministra prometa naslednje pojasnilo:

Med slovenskimi železničarji, osobito med eksekutivnim osebjem, vlada veliko vznemirjenje, ker jim tukajšnja direkcija ne zaračunava za razlike 20% eksekutivne doklade, ki pripada vsemu eksekutivnemu osebju na prog. v smislu določbe št. 26 zakona o državnem prometnem osebju. Dalje odklanja direkcija zaračunavanje 15% starostne doklade v smislu št. 29 istega zakona. Končno so prikrašani tudi uradniki 3. kategorije ker se jim v teh razlikah ne zaračunava stanarina ki se z izjemo uradnikov 1 in 2. kategorije priznava vsemu ostalemu osebju.

Zaradi boljšega razumevanja tega vprašanja si je treba predložiti naslednji dejanski stan: Pred novim zakonom o državnem prometnem osebju so bili uslužbenici razvrščeni v uradnike z maturo in z vseučiliščem ter v poduradnike in služitelje. Prvi so že pred novim zakonom prejemali stanarinske doklade, ostali pa je šele novi zakon priznal te stanarine. Zato je samo ob sebi umljivo, da spadajo stanarine teh drugih v »razlike«. Del poduradnikov je prišel v 3. kategorijo. Od tod delstvo, da zahtevajo ti uradniki kakor služitelji in ostali stanarinske doklade pri izplačilu razlik.

Tak je pravni položaj v tem vprašanju. Glede deljene službe na dopoldansko in popoldensko, ki je bila odredena za uslužbenstvo oblastne direkcije, pa to-le Ljubljanska direkcija je pri izvrševanju svojih dolžnosti in dela zaradi svojega izvežbanega in zanesljivega osebja docela točna ter nima zaostankov. Uvedba deljene službe je za mnoge prava kazen. Znano je namreč, da stanujejo mnogi uslužbenici zaradi splošne stanovanjske bede izven Ljubljane, celo na Jesenicah, v Trzinu, Logatcu, Litiji tja do Zid. mosta, bodo sedaj primorani dnevno izostati 13 ur od doma brez hrane. Umljivo je namreč, da s svojimi pitčimi dohodki ne morejo voditi dvojnega gospodinjstva in si nabavljati posebno hrano v Ljubljani. V ilustracijo navajamo, da stanujejo neki uslužbenici v Trzinu in v njega okolici in da morajo redno vsak dan vstajati nekako ob 3. zjutraj, da lahko pridejo pravočasno na vlak in prispejo v Ljubljano ob pol 8. Doma so zvečer šele okoli 10. V enakem položaju se nahajajo uslužbenici, ki stanujejo v Logatcu. Na Jesenicah in po drugih oddaljenih krajih. Vrh tega je treba upoštevati še to, da porabi direkcija zaradi deljene službe mnogo več kurjave in pozimi tudi neprimerno več razsvetljave.

Oblastni odbor UJNZB Ljubljana se je po vseh teh vprašanjih, kakor je razvidno iz včerajšnje brzojavke, obrnil za odpravo na ministra za promet.

Amnestija

Ljubljana, 13. februarja

Zunaj naležava sneg, a v jetniščnici deželnega sodišča se veslele trije jetniki, kakor b sijalo toplo poletno sonce; saj jim je res zasijalo — sonce svobode.

Kmalu po 12. uri je pripeljal paznik v predsočno letnišnico 3 v civilno obleko obdelane jetniške Prvi, jetnik je bil tesarar mojster France Drol iz radovliškega okraja. Mož je bil obsojen zaradi žaljenja Velicanstva na 3 leta zaporu. Viožil je ničnostno pritožbo, k pa je bila zavrnjena in mojster France je nastopil lani 17. novembra svojo kazo.

Došim je tesar France majhen mož, je drugi oprsnočen Loize Petrič večji, suhljat človek, doma iz Vipave. Petrič je bil za vedno izgnan in je dobil 1 leto zaporu. Kazen je nastopil lani dne 25. septembra. Tretji amnestiranec je France Zigmond, posestnik iz Iške vasi. Kakor prva dva, je bil tudi on obsojen zaradi žaljenja Velicanstva in dobil 3 leta zaporu. Njegova pritožba pa je bila uspešna, kazen so mu znižali na 18 mesecev, nastopil jo je letos 2. januarja.

Ravnatelj letnišnice g. Arko je objavil vsem trem, da so deležni amnestije in je zaključil:

»Vse! sem, da vam morem sporočiti, da je ta milost dosegla tudi vas. V zaporu ste se vsi trije lepo obnašali in ste bili res pridni. Izkažite se, da ste vredni te izredne milosti in si jo zapomnite! Nas kralj gotovo ne zasluž, da ga žali kdorkoli, saj mu je največ za dobrobit svojega drugega naroda!«

Vsi trije amnestiranci so se zahvalili in zadovoljni odšli iz letnišnice. Najbolj se je razveselil svobode kmet France iz Iške vasi, ki je dejal: »Kako srečen sem, da grem lahko že zopet domov, kjer me pač željno pričakuje žena in molih 7 otročičev!«

Dočim sta odšla Drol in Zigmond naravnost domov, je moral Loize Petrič še na policijo zaradi izгона iz države.

Amnestije je deležna tudi Marija Sinkovčeva iz Celja, ki je bila zaradi istega delikta, kakor gornji trije obsojena na tri leta. Toda ona je še bolna in se nahaja v oskrbi letniške bolnice. Izpuščena bo v par dneh.

Pri okrajnem sodišču so ustavljeni naslednji postopki: proti Jožetu J. elektro-montieru v Ljubljani zaradi žaljenja Pokojniškega zavoda; proti Cilki J. rudarjevi vdovi, zaradi žaljenja poštarja v St. Gotthardu, nadalje proti nekemu odvetniku na Dolenskem, ki je žalil sodnika, in proti Francetu Z., ki je bil obsojen žalitve policijskega služke v Ljubljani. Pri okrajnem sodišču bo pač še nekaj manjših primerov amnestije, ki zaenkrat še niso znani.

Ličič v ljubljanski operi

Nas dohri znanec iz lepih dni ljubljanske gledališče je sinoči po dolgem letu zopet nastopil pred ljubljansko publiko. Opera je vprizorila Manon in Ličič je pel partijo sina de Greuxa. Občinstvo ga je že ob njegovem nastopu vihar, pozdravilo in mu pričelo tople ovacije med vs predstavo. Gledališče je bilo polno. Ob širnejše poročilo jutri.